

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....ส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ....

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๔) กำหนดให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชนรวมทั้งมีสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย ขณะที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน ชุมชนทั่วประเทศได้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับตำบลขึ้น เพื่อดำเนินการจัดสวัสดิการที่หลากหลายให้แก่สมาชิกด้วยความสมัครใจ เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานของชุมชนเข้มแข็ง ภายใต้หลักการ “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ดังนั้น เพื่อให้การรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวเกิดผลในทางปฏิบัติ และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้มีความมั่นคงในชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม จึงควรมีกฎหมายส่งเสริมสนับสนุนและรองรับสภาพทางกฎหมายและการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการชุมชน พ.ศ. ....

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ระบบสวัสดิการของชุมชน” หมายความว่า รูปแบบหรือวิธีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในเรื่องสวัสดิการของชุมชนเพื่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของประชาชนในชุมชน บนหลักการพึ่งตนเอง การให้อย่างมีคุณค่า รับผิดชอบต่อศักดิ์ศรีและความร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเป้าหมายเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง โดยมีผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุน หรือทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมอันดีร่วมกันหรือดำเนินการอื่นอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้

“กองทุนสวัสดิการชุมชน” หมายความว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับท้องถิ่นหรือกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับเขตของกรุงเทพมหานคร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนแห่งชาติ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ส.ป.ส.ร.ม.บ.ส.ร.ค.ม.ร.ง.อ.ม.ช.น พ.ด. ...

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชนขึ้น โดยสมัครใจ เพื่อตอบสนองความต้องการการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูล โดยสมาชิกมีส่วนร่วมสมทบเงินหรือทรัพย์สิน จัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนใดจะจัดสวัสดิการประเภทใดให้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจร่วมกันของสมาชิก โดยพิจารณาจากปัญหาและความต้องการของสมาชิก สถานะทาง การเงิน ความสามารถในการบริหารจัดการและความยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชนด้วย

ระบบสวัสดิการของชุมชน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้าง สวัสดิการให้กับประชาชนในชุมชนเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

(๒) สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างหลักประกันความมั่นคงของประชาชนในชุมชน

(๓) เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจากฐานราก

(๔) บูรณาการการจัดสวัสดิการของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยชุมชน เป็นแกนหลัก

มาตรา ๖ ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ กองทุนสวัสดิการชุมชนอาจจะ ประกอบกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดดังนี้

(๑) สร้างวินัยการประหยัด อดออมแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชน ในชุมชน เพื่อประโยชน์สู่การพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ความช่วยเหลือ

(๒) จัดกิจกรรมสวัสดิการที่หลากหลายเพื่อช่วยเหลือปัญหาเฉพาะหน้าและ การสนับสนุนการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย

(๓) ส่งเสริมความมั่นคงในอาชีพและรายได้ของสมาชิกและเศรษฐกิจฐานรากของ ชุมชน

(๔) ส่งเสริมให้สมาชิก ปกป้อง รักษา ฟื้นฟูภูมิปัญญาวิถีชีวิตที่ดีงามและทุน ทางสังคม ตลอดจนอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

(๕) สร้างระบบการเชื่อมโยงทรัพยากรเพื่อการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการ ชุมชนและกิจกรรมด้านการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ^๓ 6๗๗ รบช ๖๖๖ รบช ม.๖

(๖) สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงระบบสวัสดิการทางสังคมและระบบสวัสดิการของชุมชน

(๗) พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของและประชาชนในชุมชน

หมวด ๒ กองทุนสวัสดิการชุมชน

มาตรา ๗ กองทุนสวัสดิการชุมชนทั่วไปใดมีความประสงค์จดทะเบียนรับรองสถานภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนนั้น ด้วยมติไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของกองทุนสวัสดิการชุมชน และแต่งตั้งตัวแทนเป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนกองทุนสวัสดิการชุมชน

มาตรา ๘ กองทุนสวัสดิการชุมชนตามมาตรา ๗ ที่จะยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนนิติบุคคล ต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนนั้น ด้วยมติไม่น้อยกว่าสามในสี่ของสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของกองทุนสวัสดิการชุมชนและต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) มีคณะกรรมการบริหารและบุคลากรดำเนินงาน
- (๒) มีข้อบังคับของกองทุนสวัสดิการชุมชน
- (๓) สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ชัดเจน
- (๔) มีฐานข้อมูลสมาชิกและการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ถูกต้องครบถ้วน
- (๕) มีการจัดทำงบการเงินเรียบร้อยถูกต้องไม่น้อยกว่าสองปีนับถึงวันยื่นคำขอจดทะเบียน

- (๖) มีสถานะทางการเงินที่มั่นคง
- (๗) มีที่ทำการของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ชัดเจน
- (๘) มีระบบการตรวจสอบและการเปิดเผยข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน

มาตรา ๙ ให้กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๘ แล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคลมีอำนาจก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมใด ๆ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ และดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๖

มาตรา ๑๐ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการรับรองสถานภาพตามมาตรา ๗ ให้เป็นไปตามที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กำหนด

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจดทะเบียนกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นนายทะเบียนกองทุนสวัสดิการชุมชน

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการชุมชน พ.ศ. ....

มาตรา ๑๑ ทูนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนสวัสดิการชุมชน
อาจประกอบด้วย

- (๑) เงินสมทบจากสมาชิก
- (๒) เงินสนับสนุนจากมาตรา ๓๖
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับบริจาค
- (๔) เงินสนับสนุนจากภาคเอกชน
- (๕) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนสวัสดิการชุมชน
- (๖) ผลประโยชน์จากการแบ่งปันการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือวัฒนธรรมของชุมชน
- (๗) เงินสนับสนุนตามโครงการความร่วมมือจากแหล่งอื่นทั้งในและต่างประเทศ

หมวด ๓

คณะกรรมการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนแห่งชาติ

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนแห่งชาติ
เรียกโดยย่อว่า “กสสช.” ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน
- (๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมาจากการเลือกของ (๕) และ (๖) เป็นรองประธาน
กรรมการ คนที่หนึ่ง
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดี
กรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

(๕) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวนหกคน เป็นกรรมการ

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมาย ด้านการเงินหรือเศรษฐศาสตร์
ด้านสื่อสารมวลชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชนด้านละหนึ่งคน และผู้แทนวิทยาลัยพัฒนศาสตร์
ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนา

ให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและ
เลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไม่เกิน
สองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการตาม (๕) และ (๖) ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการตามมาตรา ๑๒ (๒) (๕) (๖) ต้องมีคุณสมบัติและ
ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ดิตยาเสพติดให้โทษ
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ... ฉบับร่าง ม.ร.ว.ค.ร.ว.ร.ม.ร.น. พ.ร.ด. ....

(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๑๔ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๕) และ (๖) มีวาระการอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๒) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงสามในห้าให้ออกจากตำแหน่ง เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๒) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ประธานกรรมการ ประกาศให้ดำเนินการสรรหากรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๒) (๕) และ (๖) ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา ๑๘ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมคราวนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ....

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน ตามมาตรา ๒๑ (๑)

(๒) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน

(๓) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีให้อำนาจต่อการส่งเสริมสวัสดิการของชุมชน

(๔) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร หรือด้านอื่น เพื่อส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน ต่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

(๕) ประสานนโยบายและแผน สร้างความร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน

(๖) กำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบสวัสดิการของชุมชน

(๗) วางระเบียบว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนในกรณี ที่รัฐบาลมีนโยบาย

(๘) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็น หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามความจำเป็น เพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นฝ่ายเลขานุการ และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนแม่บทการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนเสนอคณะกรรมการ พิจารณา

(๒) รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการส่งเสริมระบบสวัสดิการ ของชุมชน

(๓) เป็นหน่วยงานในการ ประสานงาน เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ งานหรือ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน

(๔) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรของรัฐอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการ ส่งเสริมสนับสนุนจัดระบบสวัสดิการของชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) จัดทำฐานข้อมูล สถิติ แผนงาน และโครงการ เกี่ยวกับการจัดระบบสวัสดิการ ของชุมชน

(๖) รับรองการจดทะเบียนสถานภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน และจดทะเบียนกองทุน สวัสดิการชุมชนนิติบุคคล

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....^๓ส่งเสริมและสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓

(๗) จัดทำทะเบียนกลางเกี่ยวกับการจัดแจ้งสถานภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน และการจดทะเบียนกองทุนสวัสดิการชุมชนนิติบุคคล การยุบเลิก การยุบรวม กองทุนสวัสดิการชุมชน

(๘) สนับสนุน ส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน

(๙) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง

(๑๐) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะ

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๔

คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบสวัสดิการของชุมชนระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๒๒ ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบสวัสดิการของชุมชนระดับจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “คสสจ.” ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดที่คัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ พัฒนาการชุมชนจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เกษตรจังหวัด ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหกคน เป็นกรรมการ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งโดยคำแนะนำของเครือข่ายสวัสดิการชุมชน จำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันการศึกษาในจังหวัด ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย ผู้แทนองค์กรภาคธุรกิจ หรือสภาองค์กรชุมชน

(๖) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นกรรมการตาม (๔) จำนวนหนึ่งคน และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจำนวนหนึ่งคนและจากกองทุนสวัสดิการชุมชนภายในพื้นที่จังหวัด จำนวนหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเลือกและการพ้นจากตำแหน่งของรองประธาน กรรมการผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....^{สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรบดินเดชา}.....

มาตรา ๒๓ กรรมการตามมาตรา ๒๒ (๒) (๔) และ (๕) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ดิถยาเสพติดให้โทษ
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ
- (๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๔ กรรมการตามมาตรา ๒๒ (๕) และ (๖) มีวาระการอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๒๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๔ กรรมการตามมาตรา ๒๒ (๒) และ (๖) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๓
- (๔) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงสามในห้าให้ออกจากตำแหน่ง เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๒๒ (๒) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ประธาน คสสจ. ประกาศให้ดำเนินการสรรหากรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้ คสสจ. ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๒๒ (๒) (๕) และ (๖) ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา ๒๘ การประชุมของ คสสจ. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธาน

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ... สงเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ...

กรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมคราวนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๙ ให้ คสสจ. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนส่งเสริมการพัฒนาาระบบสวัสดิการของชุมชน แนวทางการส่งเสริมระบบสวัสดิการของในพื้นที่จังหวัดต่อคณะกรรมการและยุทธศาสตร์จังหวัด

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน การจัดตั้ง การพัฒนา การแก้ปัญหาและติดตามการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในจังหวัด

(๓) ประสานให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาาระบบสวัสดิการชุมชนในจังหวัด

(๔) พิจารณารับรองสถานภาพ และสั่งยุบเลิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กำหนด

(๕) พิจารณาจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชน

(๖) รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของกองทุนสวัสดิการชุมชนในจังหวัดต่อคณะกรรมการ

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๐ ให้ คสสจ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ตามความจำเป็นเพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ คสสจ. มอบหมาย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการ คสสจ. โดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดรับผิดชอบในงานธุรการของ คสสจ. และให้มีหน้าที่และอำนาจภายในเขตพื้นที่ของจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำขอรับรองสถานภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชน และรับคำร้องขอยุบเลิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อส่ง คสสจ.

(๒) รวบรวมข้อมูล สถิติ แผนงาน และโครงการ เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของชุมชน เพื่อส่งให้สำนักงานประมวลผล

(๓) เป็นศูนย์กลาง ประสานงาน เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ งานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนในจังหวัด

(๔) จัดการประชุม คสสจ.

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ คสสจ. มอบหมาย
การดำเนินงานตามมาตรานี้ให้มีส่วนร่วมจากผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนใน คสสจ. ด้วย

มาตรา ๓๒ ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบสวัสดิการของชุมชน ระดับกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “คสสจ.” ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ...^{๑๐} สืบเสาะระบบสวัสดิการสังคม พ.ศ. ...

(๒) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่คัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการสำนักอนามัย ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๓ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๔) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหกคน เป็นกรรมการ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมาย ด้านการเงินหรือเศรษฐศาสตร์ ด้านสื่อสารมวลชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชนด้านละหนึ่งคน และผู้แทนวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนา

(๖) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นกรรมการตาม (๔) หนึ่งคนและผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคม เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการของสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร จำนวนหนึ่งคน และจากกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวนหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเลือกและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๓ ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การสรรหากรรมการ คสสช. แทนตำแหน่งที่ว่าง และการประชุมของ คสสช. โดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ ให้ คสสช. มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๙

มาตรา ๓๕ ให้สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการของ คสสช. และให้มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๑ ทั้งนี้ภายในเขตกรุงเทพมหานคร

หมวด ๕

มาตรการส่งเสริมการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน

มาตรา ๓๖ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุน การจัดระบบสวัสดิการของชุมชน ตามพระราชบัญญัตินี้

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตามที่เหมาะสม

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ๑๑ ส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ.

มาตรา ๓๗ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดส่งเสริมสนับสนุนกองทุนสวัสดิการของชุมชนเป็นเงินอุดหนุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้การสมทบและอุดหนุนงบประมาณ

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใด กำหนดให้กิจการกองทุนสวัสดิการชุมชนต้องดำเนินการหรือต้องเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม อันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการยกเว้นหรือลดภาระดังกล่าวแก่กิจการของกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ตามที่เห็นสมควร

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๙ ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนแห่งชาติชั่วคราว ประกอบด้วย ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นประธาน อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้แทนเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจำนวนสามคน ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และคณบดีวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นกรรมการ เพื่อวางระเบียบการสรรหาและดำเนินการสรรหาคณะกรรมการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนแห่งชาติให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

มาตรา ๔๐ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมระบบสวัสดิการชุมชนแห่งชาติชั่วคราวตามมาตรา ๓๙ กำหนด ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการชุดเริ่มแรกดำเนินการออกระเบียบตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

มาตรา ๔๒ ให้กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และได้ดำเนินการจัดแจ้งสถานภาพองค์กรชุมชนไว้กับสถาบันแล้ว เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้รับรองสถานภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ทบทวนและยืนยันรับรองสถานภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ๑๒ ..... สหประชาชาติ มาตรา ๑๕๗ ๗

มาตรา ๔๓ เมื่อครบกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐมนตรี แต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการ พัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน (องค์การมหาชน) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิตามสามคนและผู้แทน องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ และเสนอความเห็นที่สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ในประเด็นอื่นหรือไม่ให้คณะกรรมการ พิจารณา

.....
.....

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ....

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ... ต่อรัฐสภา และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๔) กำหนดให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชนรวมทั้งมีสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย ขณะที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน ชุมชนทั่วประเทศได้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับตำบลขึ้น เพื่อดำเนินการจัดสวัสดิการที่หลากหลายให้แก่สมาชิกด้วยความสมัครใจ เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานของชุมชนเข้มแข็ง ภายใต้หลักการ “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ดังนั้น เพื่อให้การรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวเกิดผลในทางปฏิบัติ และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ให้มีความมั่นคงในชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม จึงควรมีกฎหมายส่งเสริมสนับสนุนและรองรับสถานภาพทางกฎหมายและการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชนขึ้นโดยสมัครใจ เพื่อตอบสนองความต้องการการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูล โดยสมาชิกมีส่วนร่วมสมทบเงินหรือทรัพย์สินจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนใดจะจัดสวัสดิการประเภทใดให้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจร่วมกันของสมาชิก โดยพิจารณาจากปัญหาและความต้องการของสมาชิก สถานะทางการเงิน ความสามารถในการบริหารจัดการและความยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชนด้วย

ระบบสวัสดิการของชุมชน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (๑) สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสวัสดิการให้กับประชาชนในชุมชนเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี
- (๒) สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างหลักประกันความมั่นคงของประชาชนในชุมชน
- (๓) เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจากรากฐานราก
- (๔) บูรณาการการจัดสวัสดิการของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยชุมชนเป็นแกนหลัก

(ร่างมาตรา ๕)

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ กองทุนสวัสดิการชุมชน พ.ศ. ....

๒.๒ กำหนดให้ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ กองทุนสวัสดิการชุมชนอาจจะประกอบกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดดังนี้

(๑) สร้างวินัยการประหยัด จิตสำนึกแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชนในชุมชน เพื่อประโยชน์สู่การพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความช่วยเหลือ

(๒) จัดกิจกรรมสวัสดิการที่หลากหลายเพื่อช่วยเหลือปัญหาเฉพาะหน้าและการสนับสนุนการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย

(๓) ส่งเสริมความมั่นคงในอาชีพและรายได้ของสมาชิกและเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน

(๔) ส่งเสริมให้สมาชิก ปกป้อง รักษา ฟื้นฟูภูมิปัญญาวิถีชีวิตที่ดีงามและทุนทางสังคมตลอดจนอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

(๕) สร้างระบบการเชื่อมโยงทรัพยากรเพื่อการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนและกิจกรรมด้านการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน

(๖) สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงระบบสวัสดิการทางสังคมและระบบสวัสดิการของชุมชน

(๗) พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของและประชาชนในชุมชน (ร่างมาตรา ๖)

๒.๓ กำหนดให้กองทุนสวัสดิการที่ได้จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคลมีอำนาจก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมใดๆ ภายใต้วัตถุประสงค์ และดำเนินกิจกรรม (ร่างมาตรา ๙)

๒.๔ กำหนดให้ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนสวัสดิการชุมชนอาจประกอบด้วย

(๑) เงินสมทบจากสมาชิก

(๒) เงินสนับสนุนจากมาตรา ๓๖

(๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับบริจาค

(๔) เงินสนับสนุนจากภาคเอกชน

(๕) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนสวัสดิการ

ชุมชน

(๖) ผลประโยชน์จากการแบ่งปันการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือวัฒนธรรมของชุมชน

(๗) เงินสนับสนุนตามโครงการความร่วมมือจากแหล่งอื่นทั้งในและต่างประเทศ

(ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กสสช.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน

(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมาจากการเลือกของ (๕) และ (๖) เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ....

(๕) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวนหกคน เป็นกรรมการ

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมาย ด้านการเงินหรือเศรษฐศาสตร์ ด้านสื่อสารมวลชน ภาคประชาสังคมภาคเอกชนด้านละหนึ่งคน และผู้แทนวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนา

ให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๖ กำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนตาม มาตรา ๒๑ (๑)

(๒) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน

(๓) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี ให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมสวัสดิการของชุมชน

(๔) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร หรือด้านอื่นเพื่อส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน ต่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

(๕) ประสานนโยบายและแผน สร้างความร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน

(๖) กำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบสวัสดิการของชุมชน

(๗) วางระเบียบว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนในกรณีที่รัฐบาลมีนโยบาย

(๘) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๗ กำหนดให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นฝ่ายเลขานุการ และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนแม่บทการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนเสนอคณะกรรมการพิจารณา

(๒) รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน

(๓) เป็นหน่วยงานในการ ประสานงาน เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ งานหรือกิจกรรม เกี่ยวกับการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน

(๔) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรของรัฐอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการส่งเสริมสนับสนุนจัดระบบสวัสดิการของชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) จัดทำฐานข้อมูล สถิติ แผนงาน และโครงการ เกี่ยวกับการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน

(๖) รับรองการจดทะเบียนสถานภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน และจดทะเบียนกองทุนสวัสดิการชุมชนนิติบุคคล

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ *กองทุนสวัสดิการชุมชน พ.ศ. ....*

(๗) จัดทำทะเบียนกลางเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน และการจดทะเบียนกองทุนสวัสดิการชุมชนนิติบุคคล การยุบเลิก การยุบรวม กองทุนสวัสดิการชุมชน

(๘) สนับสนุน ส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน

(๙) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง

(๑๐) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะ

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๘ กำหนดให้มีคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบสวัสดิการของชุมชนระดับจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “คสจ.” ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดที่คัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ พัฒนาการชุมชนจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เกษตรจังหวัด ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดซึ่งคัดเลือกกันเอง จำนวนหกคน เป็นกรรมการ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งโดยคำแนะนำของเครือข่าย สวัสดิการชุมชน-จำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันการศึกษาในจังหวัด ผู้บริหาร องค์กรบริหารท้องถิ่น ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย ผู้แทนองค์กรภาคธุรกิจ หรือสภาองค์กรชุมชน

(๖) ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นกรรมการตาม (๔) จำนวนหนึ่งคน และพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดจำนวนหนึ่งคนและจากกองทุนสวัสดิการชุมชนภายในพื้นที่จังหวัด จำนวนหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเลือกและการพ้นจากตำแหน่งของรองประธาน กรรมการผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนด (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๙ กำหนดให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดรับผิดชอบในงานธุรการ ของ คสจ. และให้มีหน้าที่และอำนาจภายในเขตพื้นที่ของจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำขอรับรองสถานภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชน และรับคำร้องขอยุบเลิกกองทุน สวัสดิการชุมชนเพื่อส่ง คสจ.

(๒) รวบรวมข้อมูล สถิติ แผนงาน และโครงการ เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของชุมชนเพื่อส่ง ให้สำนักงานประมวลผล

(๓) เป็นศูนย์กลาง ประสานงาน เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ งานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการ จัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการของชุมชนในจังหวัด

(๔) จัดการประชุม คสจ.

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ คสจ. มอบหมาย

การดำเนินงานตามมาตรานี้ให้มีส่วนร่วมจากผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชนใน คสจ. ด้วย (ร่างมาตรา ๓๑)

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ... ส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. ....

๒.๑๐ กำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุน การจัดระบบสวัสดิการของชุมชน ตามพระราชบัญญัตินี้

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี หน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๓๖)

๒.๑๑ กำหนดให้กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดส่งเสริมสนับสนุนกองทุนสวัสดิการของ ชุมชนเป็นเงินอุดหนุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติ ท้องถิ่นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้การสมทบและอุดหนุนงบประมาณ (ร่างมาตรา ๓๗)

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน พ.ศ. .... มีสาระสำคัญเป็นการกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้ง ขอบวัตถุประสงค์ การบริหารงาน การสนับสนุนการเงินแก่กองทุนสวัสดิการ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามมาตรา ๔๓ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติรองรับให้บุคคล และชุมชนมีสิทธิจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน รวมทั้งมีสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐ ในการดำเนินการดังกล่าว โดยเมื่อมีการกำหนดระบบส่งเสริมสวัสดิการของชุมชนตามร่างพระราชบัญญัตินี้ แล้ว จะมีองค์กรซึ่งเป็นตัวแทนของบุคคลและชุมชนดำเนินงานส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชนอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น